

Venäjä

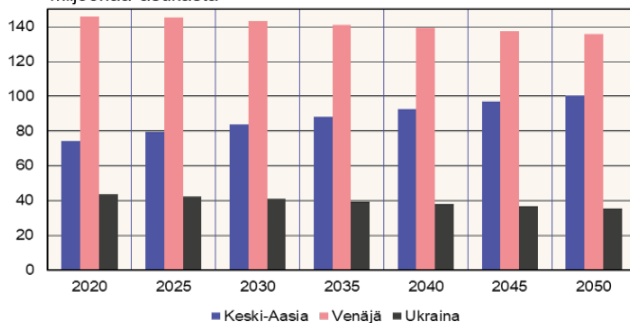
Venäjällä väestö supistuu, vanhenee ja pakkautuu kaupunkiin. YK:n uusimman väestöennusteen mukaan Venäjän väkiluku laskee nykyisestä 146 miljoonasta reiluun 135 miljoonaan vuoteen 2050 mennessä. Ennuste ulottuu vuosisadan loppuun, mutta virhemarginaali pitkän aikavälin ennusteissa on huomattava. Ennuste arvioi Venäjän väkiluvuksi vuosisadan lopussa 126 miljoonaa ihmistä.

Keskimääräinen eliniänodote Venäjällä on kasvanut tasaisesti vuosituhannen alusta, kun yleinen elintaso on noussut ja tupakka- sekä alkoholituotteiden kulutus laskenut. Syntyvyys on silti pysynyt matalana, mikä tarkoittaa, että Venäjän väestö vanhenee ja väestöllinen huoltosuhde heikkenee, vaikka maahanmuutto lähialueen maista tasoittaa väestönlaskua. Vuosina 2010–2018 Venäjälle muutti 2,2 miljoonaa ihmistä enemmän kuin maasta pois. Venäjän nykyinen väestöllisen huoltosuhteen suhdeluku 63 tarkoittaa, että sataa työkäistä kohden on 63 alaikäistä lasta ja yli 65-vuotiasta, kun Länsi-Euroopan keskiarvo on 72. Vuonna 2030 Venäjän suhdeluvun odotetaan olevan 77 ja vuonna 2050 jo 83, kun Länsi-Euroopan vastaavat luvut ovat 83 ja 94. Samalla Venäjän väestö keskittyy yhä enemmän kaupunkiin. Moskovan ja Pietarin väkilukujen odotetaan kasvavan noin 3-4 % vuoteen 2035 mennessä, ja Venäjän 13 muun yli miljoonan asukkaan kaupungin asukasmäärien noin 2 %.

Väestönkehityksellisesti Itä-Eurooppa ja Keski-Aasia eroavat jyrkästi. Venäjällä, Valko-Venäjällä, Ukrainassa, Moldovassa, Armeniassa ja Georgiassa väestö vanhenee ja supistuu. Jyrkin väestömäärän lasku on odotettavissa Ukrainassa, missä väkiluvun odotetaan supistuvan neljänneksellä nykyisestä 43,7 miljoonasta 35,2 miljoonaan vuoteen 2050 mennessä. Venäjällä maahanmuutto lähialueen muista maista tasoittaa väestönlaskua.

Keski-Aasian (Kazakstanin, Kirgisian, Uzbekistanin, Tadžikistanin ja Turkmenistanin) yhteenlasketun väestömäärän odotetaan puolestaan nousevan nykyisestä 74,3 miljoonasta 100 miljoonaan vuosisadan puoliväliin mennessä. Tuolloin Keski-Aasian väkirikkaimman maan Uzbekistanin väkiluvun odotetaan nousseen nykyisestä 33,5 miljoonasta 43 miljoonaan.

YK:n väestöennuste 2020–2050
miljoonaa asukasta

Lähde: Yhdistyneet Kansakunnat.

OPEC+ jatkaa tuotannonrajoituksia. Alkuviikolla OPEC+:ksi kutsuttu öljyntuottajavaltiojoukko sopi tuotannonrajoitusten jatkamisesta ensi vuoden huhtikuuhun asti.

Nyt tehty sopimus vahvistaa joulukuussa tehdyn sopimuksen. Silloin maat sopivat vähentävänsä päivittäistä tuotantoa lokakuun 2018 tasosta yhteensä 1,2 miljoonan barrelin verran eli noin 3 %. Virallisten tilastojen mukaan kokonaistavoite on toteutunut kevään aikana. Sopimus ei ole sitova, vaan perustuu yhteisymmärryksen jatkumiseen. Rajoituksista huolimatta öljyntynnyrin hinta on pysynyt noin 60 dollarissa.

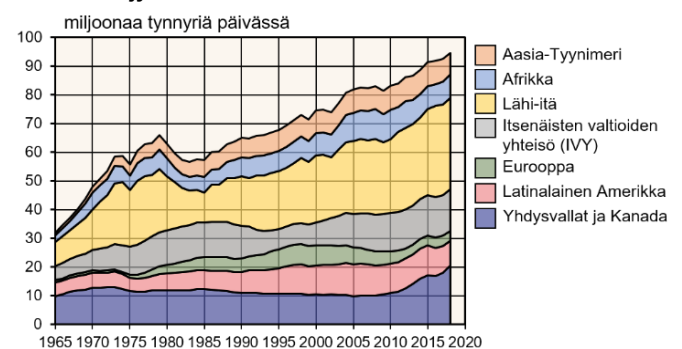
Sopijajoukko koostuu Öljynviejämäiden järjestön (OPEC) 14 jäsenvaltiosta ja 10 muusta öljyntuottajavaltiosta. Sen pääkaksikko on Saudi-Arabia ja Venäjä. Kaikkiaan sopimuksen osapuolet hallitsevat pienehköin poikkeuksin Afrikan, Lähi-idän, Keski-Aasian, Uralin, Siperian, Malesian, Meksikon ja Venezuelan öljykenttiä. Venezuelan ja Libyan tuotanto on jo tosin aiemmin romahtanut sekasorron vuoksi. Energiayhtiö British Petroleumin tilastojen mukaan vuonna 2018 maailman öljyntuotannosta OPEC:n osuus oli 42 %, Venäjän 12 % ja muiden OPEC+-jäsenten 7 %.

Ensimmäisen kerran OPEC+ sopi rajoituksista lokakuussa 2016. Sen jälkeen sopimuksen tulkinta on elänyt ja vähennykset on välillä kumottu. Sopimuksen on nähty olevan Saudi-Arabian ja Venäjän vastaus Pohjois-Amerikan liuskeöljyntuotannon kasvuun. Liuskeöljyn tuotantomenetelmien kehityksen ansiosta Yhdysvaltojen öljyntuotanto on kaksinkertaistunut vuosikymmenessä. Yhdysvaltain ja Kanadan osuus öljyntuotannosta vuonna 2018 oli 22 %.

Rajoituksista pidättäytynyt Iran ilmoitti tukevansa sopimusta, mutta esitti tyytymättömyytensä Saudi-Arabian ja Venäjän kahdenväliseen yhteistyöhön. Sen mukaan yhteistyö haastaa lähinnä Lähi-idän ja Afrikan maista koostuvan OPEC:n yhtenäisen linjan. Venäjän toimet voidaan nähdä myös osana Venäjän yleistä pyrkimystä solmia tiiviimpiä taloudellisia suhteita Lähi-idän valtioiden kanssa.

Venäjän tuotannonrajoituksia on vauhdittanut Uralilta Keski-Eurooppaan kulkevan Družba-öljyputkiston saastuminen huhtikuussa (ks. [BOFIT Viikkokatsaus 21/2019](#)). Tämä on johtanut tilapäisiin tuotannonvähentämissiin. Toisaalta moni venäläinen öljy-yhtiö on ilmaissut tyytymättömyytensä tuotannonrajoitussopimukseen. Valtion omistama suuri öljy-yhtiö Rosneft ei aio sen vuoksi lykätä uusia hankkeitaan.

Maailman öljyntuotanto

Lähde: British Petroleum.

Kiina

Kauppaneuvottelut Kiinan ja Yhdysvaltojen välillä jatkuvat, Kiina lupasi nopeuttaa markkinoidensa avaamista. Presidentit Xi Jinping ja Donald Trump tapasivat G20-kokouksen yhteydessä Osakassa lauantaina (29.6.). Yhdysvallat ilmoitti, ettei se aseta uusia tullikorotuksia kiinalaistuonnille kauppaneuvottelujen jatkuessa. Kiina lupautui ostamaan lisää yhdysvaltalaisia maataloustuotteita.

Tällä hetkellä voimassa olevat maiden toisilleen asettamat tullikorotukset jäävät voimaan, mutta Yhdysvallat luopui neuvottelutauon ajaksi aikeistaan asettaa uusia tullikorotuksia, jotka koskisivat lähes kaikkea jäljellä olevaa Kiinan-tuontia. Presidentti Trump pehmensi myös kantaansa kiinalaista Huaweiä kohtaan ja sanoi lehdistötilaisuudessa yhdysvaltalaisyrittäjien voivan jatkaa myyntiä Huaweielle, mikäli kaupankäynti ei muodosta uhkaa kansalliselle turvallisuudelle.

Neuvottelutauon kestosta ei ole tietoa. Kiistojen taustalla oleviin suuriin kysymyksiin, kuten Kiinan kotimaisia yrityksiä suosivaan politiikkaan, teknologian pakkosiirtoihin tai immateriaalioikeuksien suojaan tuskin saadaan nopeita ratkaisuja.

Kiinan kehitys- ja uudistuskomissio (NDRC) julkaisi sunnuntaina (30.6.) tiedotteen, jossa ulkomaisilta yrityksiltä rajoitettujen toimialojen listaa (ns. negatiivinen lista) lyhennetään 48 toimialasta 40:een. Ulkomaista omistusta tullaan sallimaan mm. öljyn- ja kaasunetsinnässä, suurten kaupunkien kaasun- ja lämpöverkoissa, elokuvateattereissa sekä laajemmin maataouudessa ja joidenkin metallien kaivannaisteollisuudessa. Uusi lista astuu voimaan 30.7. Negatiivista listaa lyhennettiin edellisen kerran vuosi sitten (ks. [BOFIT Viikkokatsaus 27/2018](#)).

Presidentti Xi ehdotti G20-kokouksessa pitämässään puheessa lisäksi useita markkinoiden avaamistoimia, joihin lukeutuivat tullimaksujen ja muiden kaupan esteiden alentaminen, uusien vapaakauppa-alueiden perustaminen sekä EU–Kiina-investointisuojaus sopimuksen ja Kiina–Japani–Etelä-Korea-vapaakauppasopimuksen edistäminen. Pääministeri Li Keqiang kertoi tiistaina Maailman talousfoorumissa osallistujille Dalianissa, että Kiina tulee avaamaan markkinoitaan ulkomaisille sijoittajille ja luopumaan ulkomaisen omistuksen rajoituksista rahoitussektorilla vuoden 2021 sijaan jo ensi vuonna.

Viime aikoina ei juuri uusia elvytystoimia Kiinassa. Vaikka Kiinan talouskasvu on hidastumassa, uusia elvytystoimia ei ole viime aikoina julkistettu. Nopeasti supistuvaa autokauppaa yritettiin vauhdittaa kesäkuun alussa poistamalla rajoitteita autojen (pl. polttomoottoriautot) ostamiselta. Uutta tukirahaa ei kuitenkaan annettu, vaan kehitys- ja uudistuskomissio kehotti alueita tukemaan auto- ja kodinkonekauppaa, jos niillä on ylimääräistä rahaa.

Finanssipolitiikkaa on kuitenkin kevennetty pitkin kevättä aiemmin ilmoitettujen suunnitelmien mukaisesti. Huh- tikuussa teollisuusyritysten arvonlisävero laskettiin 16 prosentista 13 prosenttiin ja rakentamisen ja liikenteen 10 prosentista 9 prosenttiin. Kaikkien yritysten mahdollisuuksia

tehdä verovähennyksiä arvonlisäverosta on lisätty ja arvonlisäverosta on vapautettu alle 100 000 juanin (12 900 euroa) kuukausimyynnin yritykset, kun aiemmin raja oli 30 000 juania. Toukokuun alussa alennettiin yritysten pakollisia eläke-, työttömyys- ja tapaturmavakuutusmaksuja. Tuloverotusta kevennettiin jo viime syksynä ja tammikuun alusta tuloveroista on voinut tehdä aiempaa enemmän vähennyksiä.

Verojen kevennykset ovat näkyneet selvästi hidastuneena julkisen talouden tulojen kasvuna. Budjettitulujen ja myös -menojen kasvu on tammi-toukokuussa kuitenkin ollut maaliskuussa julkistetun budjetin mukaista.

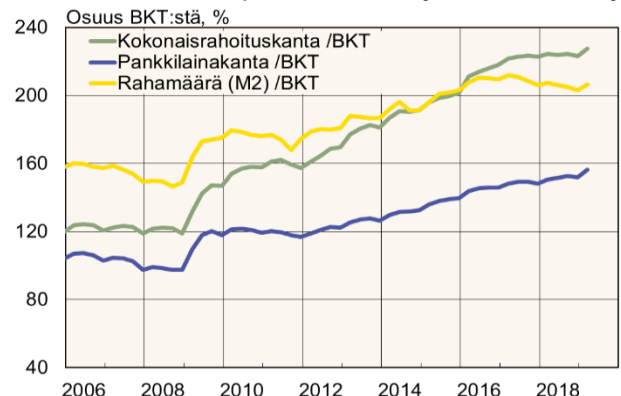
Budjettitalouden ulkopuolella julkisia investointihankkeita on pyritty vauhdittamaan kannustamalla paikallishallintoja laskemaan liikkeelle aiempaa enemmän erikoisvelkakirjoja, joilla rahoitetaan infrastruktuurihankkeita. Julkisten investointien kasvuvauhti vaikuttaakin maaliskokuussa hieman piristyneen. Kokonaisuudessaan kiinteiden investointien (ml. yksityiset investoinnit) reaalin kasvuvauhti on kuitenkin pysytellyt parissa prosentissa.

Kiinan rahapolitiikan linjaan ei ole odotettavissa suuria muutoksia. Kiinan keskuspankin pääjohtaja Yi Gang piti esityksen maan talouden tilasta ja rahapolitiikasta maanantaina (1.7.) Suomen Pankissa järjestetyssä rahapolitiikkakonferenssissa. Yin mukaan talouskehitykseen kohdistuu alasuuntaisia paineita, mutta rahapolitiikan linja pysyy ennallaan ”ei liian tiukkana, eikä liian keveänä”.

Kuluvana vuonna rahapolitiikan viritystä ei ole juuri muutettu elvyttävämmäksi (ks. [BOFIT Viikkokatsaus 22/2019](#)). Keskuspankki on jo usean vuoden ajan painottanut pienyritysten rahoituksen saatavuuden parantamista ja kustannusten alentamista, jota tullaan jatkamaan useiden rahapolitiikkainstrumenttien välityksellä. Myös rahoitusmarkkinoiden avaamista tullaan jatkamaan.

Rahamäärän (M2), lainakannan ja kokonaisrahoituskan- nan (AFRE) kasvu pyritään pitämään nimellisen BKT:n kasvun vauhdissa. Aiemmin Kiina puhui velkasuhteen alentamisesta, mutta nykyinen politiikka tähtää sen pitämiseen vakaana. Viime vuosina pankkilainakanta on kuitenkin kasvanut jonkin verran virallista nimellistä BKT:tä nopeammin.

Kokonaisrahoituskanan, pankkilainakannan ja rahamäärän kehitys

Lähteet: CEIC ja BOFIT.